

Registratienummer:	RVO17.0009	Portefeuillehouder:	O.R. Wagner
Van afdeling:	Ruimte en Economie/Stadsbeheer	Ter inzage gelegde stukken / bijlagen:	
Behandelend ambtenaar:	Henny Kaag-van der Boon/Ben Looije	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidskader <i>Openbare Ruimte in nieuw perspectief (ID17.00438)</i> • Visie Perspectief Openbare Ruimte in nieuw perspectief (door raad vastgesteld) 	
Telefoonnummer:	(0223) 67 8805/8900		
E-mail adres:	h.kaag@denhelder.nl b.looije@denhelder.nl		
Onderwerp:	Openbare Ruimte in nieuw perspectief		

Gevraagd besluit:

1. Het beleidskader *Openbare Ruimte in nieuw perspectief* vast te stellen.
2. Een egalisatievoorziening openbare ruimte in te stellen.

Publiekssamenvatting

Het beleidskader Openbare Ruimte in nieuw perspectief geeft inzicht op de beleidsuitgangspunten ten aanzien van het beheer en het onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij wordt gekozen voor een gebiedsgerichte werkwijze die aansluit op de bredere wens om burgerinitiatieven meer ruimte te geven en vraagstukken meer naar buiten gericht te naderen. Het beleidskader geeft daarnaast handvatten voor een nadere afweging van de beheerniveaus vanuit de financiële kaders van de gemeente.

Inleiding

De in mei 2016 vastgestelde visie Openbare Ruimte in nieuw perspectief is het kader waarbinnen in de periode 2016-2026 keuzes en afwegingen worden gemaakt voor het beleid op de openbare ruimte. Kern van de visie is het streven naar een veilige, schone, door iedereen gewaardeerde én optimaal gebruikte openbare ruimte. Speerpunten in de visie zijn klimaatbestendigheid, duurzaamheid, samenwerking, differentiatie, uitnodigend en bruikbaar en groenwaarden.

Een aantal buurt- en wijkinitiatieven laat al zien dat met een andere manier van denken en werken meer is te bereiken. Participatie is een vast en logisch onderdeel van ontwikkelingen en projecten. Juist dan is het goed om de samenhang in zicht te houden.

Vanuit deze visie is in september in een raadsinformatiebijeenkomst het gesprek gevoerd over welke gebieden in de stad extra aandacht vragen voor inrichting en beheer. Het beeld uit deze bijeenkomst is gebruikt om een aantal scenario's voor het beheer van de openbare ruimte te ontwikkelen waarin de kwaliteit als variabele geldt. In de raadsinformatieavond van november is de concept-gebiedsindeling besproken en is het gesprek gevoerd over welke gebieden de komende 5 jaar in aanmerking komen voor een integrale aanpak.

Tijdens de raadsinformatieavond op 13 februari zijn de beheer scenario's met de daaraan verbonden kosten besproken in relatie tot de eerder besproken gebiedsindeling. Ook zijn de investeringsscenario's besproken voor de woongebieden die in een gebiedsgerichte aanpak een kwaliteitsimpuls krijgen. Die impuls is gericht op het wegwerken van achterstallig onderhoud, verbeteringen van de leefkwaliteit en het duurzaam en klimaatbestendig maken.

De input uit de diverse openbare raadsbijeenkomsten heeft de input gevormd voor het beleidskader. Ook in de wijkplatforms en in andere bijeenkomsten met bewoners is het gebiedsgericht werken regelmatig aan de orde.

Beoogd maatschappelijk resultaat

De kwaliteit van de openbare ruimte beheren op een breed gedeeld kwaliteitsniveau en aanpassingen in de openbare ruimte die aansluiten bij de wensen van de bewoners en de eisen van de toekomst (duurzaamheid en klimaatbestendig).

Kader

Visie Openbare Ruimte in nieuw perspectief.

Argumenten

Beheerkwaliteit

Het beleidskader Openbare Ruimte in nieuw perspectief biedt een beoordelingskader om zichtbaar te maken welke kosten gepaard gaan met beheer en onderhoud van de openbare ruimte op basis van landelijke kengetallen. In het beheer van de openbare ruimte worden op dit moment keuzes gemaakt om binnen het beschikbare budget te blijven. Wanneer we deze keuzes doorrekenen met de landelijke normen komen de ramingen overeen met de begrote bedragen.

De openbare ruimte moet volgens het vigerend beleid op niveau B worden onderhouden en in het stadscentrum zelfs op niveau A. Omdat de beschikbare budgetten hiervoor niet toereikend zijn worden er keuzes gemaakt, waardoor in de uitvoering onderdelen van de openbare ruimte op niveau C worden onderhouden en er achterstalligonderhoud is ontstaan. In de raadsinformatieavond van 13 februari zijn deze keuzes toegelicht. Het beleidskader Openbare Ruimte in nieuw perspectief biedt een kader waarbinnen de consequenties vanuit de begroting gemaakte keuzes transparant worden. Het lager vaststellen van de bedragen voor gebiedsgerichte aanpak en/of achterstallig onderhoud zal ertoe leiden dat het wegwerken van het achterstallig onderhoud over meer jaren zal worden uitgesmeerd en het gebiedsgericht werken in de openbare ruimte in minder buurten zal worden toegepast. Het beleidskader biedt ondersteuning in het maken van de keuzes daarin.

Tijdens de raadsinformatieavond van 13 februari kwam de optie naar voren om de huidige norm van beeldkwaliteit (stadshart A, rest B) bij te stellen op het punt dat voor het buitengebied een beheersniveau C acceptabel wordt geacht met uitzondering voor het onderhoud van asfaltwegen.

Gebiedsgericht werken

De inrichting en het beheer/onderhoud van de openbare ruimte zijn bepalend voor het veiligheidsgevoel, de sfeer, de verkeersroutes, de onderlinge samenhang én de mogelijkheden voor ontmoeting en participatie van bewoners.

In het beleidskader neemt het integraal en gebiedsgericht werken een belangrijke plaats in. Uitgangspunt is immers dat we burgerinitiatieven meer ruimte willen geven en vraagstukken meer naar buiten gericht willen benaderen. In een dergelijke aanpak is er ook meer ruimte voor innovatie. De aanpak biedt ook kansen om stapsgewijs te verbreden. Vanuit het sociaal domein loopt bijvoorbeeld een pilot sociale innovatie. Ook deze pilot richt zich op vraagstukken van de buurt of wijk. De informatie die uit de buurten vanuit beide invalshoeken wordt verkregen, kan tot versterking leiden van de buurtaanpak, omdat signalen niet meer tussen de wal en het schip geraken, maar in samenhang kunnen worden opgepakt.

Het beleid is er op gericht om ouderen steeds langer zelfstandig te laten blijven wonen. Dit vergt niet alleen een passende woning en zorg, maar ook een woonomgeving die zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie stimuleert. Te denken valt aan: een toegankelijk, veilig en aantrekkelijk ingericht openbaar gebied met voldoende rustpunten (bankjes) op de routes naar voorzieningen. Smalle trottoirs of het ontbreken van beschutting tegen weer en wind, kan ouderen ervan weerhouden er op uit te gaan. Welke voorzieningen waar gewenst zijn moet in samenspraak met belanghebbenden worden bepaald. De omvang van de maatregelen kan per buurt verschillen. Er zullen ook buurten zijn waar de veranderende samenstelling van de bevolking meer vraagt om extra speelaanleidingen of -voorzieningen voor kinderen.

In het gebiedsgericht werken krijgen de gebiedsmanagers een belangrijke rol in de planontwikkeling en het maken van de verbinding met de bewoners. De keuze voor de gebieden die per jaar gebiedsgericht worden opgepakt worden per jaar bepaald. In het beleidskader zijn de technische behoefte en voorziene/gewenste ontwikkelingen als uitgangspunt genomen in de prioriteitstelling. De beleving van de bewoners is een andere invalshoek. Een pilot was vorig jaar de gebiedsvisie Van Galenbuurt, waar met de bewoners de knelpunten zijn geïnventariseerd. Op vergelijkbare wijze zal ook voor de Visbuurt een visie worden gemaakt. De resultaten worden waar nodig meegenomen in de gebiedsgerichte aanpak van de openbare ruimte. Voor de Van Galenbuurt gold dat dit niet nodig bleek, omdat de benodigde maatregelen als beheermaatregel konden worden uitgevoerd. Wanneer uit de visieontwikkeling blijkt dat een bredere aanpak van de openbare ruimte noodzakelijk is, kan besloten worden op basis van de resultaten van een dergelijk traject van visievorming een buurt toe te voegen aan de gebiedsgerichte aanpak. Aangezien hier meestal niet de technische behoefte aan ten grondslag ligt, zal dit veelal wel een verschuiving betekenen in het financiële perspectief.

Voor De Schooten noordwest, Rivierenbuurt en Boatex is de prioriteitstelling in de gebiedsgerichte aanpak bepaald door het achterstallig onderhoud in deze buurten.

Prioriteit van inrichting en onderhoud ligt bij de aangewezen gebieden. Dat wil niet zeggen dat er buiten deze gebieden geen werkzaamheden gaan plaatsvinden. We gaan daar op een andere manier te werk, waarbij de bewonersparticipatie een steeds prominentere rol gaat vormen.

Het onderhoud, kleine aanpassingen en specifieke wensen gaat plaatsvinden aan de hand van:

- Meldingen openbare ruimte aan het Klantcontactcentrum of digitaal via de app 'Makkelijk melden'

- de verbindende functie door de vier gebiedsmanagers (voorheen wijkmanager), met bewonersorganisaties en instellingen door bijvoorbeeld het ontwikkelen van buurtvisies zoals recent de vastgestelde visie 'van Galen 2025'
- Gesprekken van bewoners met de wijkconciërges. Wensen kunnen vaak gerealiseerd worden door gebruik te maken van het budget 'Convenant wijkaanpak plus.
- oog en oor functie van medewerkers. Daar waar veiligheid in geding is zal daar prioriteit aan gegeven worden.

Participatiewet en openbare ruimte

Meer inzet op de openbare ruimte geeft kansen voor een goede inzet van mensen met een arbeidsbeperking in de woon- en leefomgeving in Den Helder. Steeds vaker en met steeds meer succes maakt “social return” onderdeel uit van aanbestedingsvoorwaarden voor werken in de openbare ruimte. Dit betekent dat de opdrachtnemer een bepaald percentage werknemers met een achterstand in dienst moet hebben of aan andere (sociale) voorwaarden moet voldoen om de een opdracht te krijgen. De voorwaarden kunnen betrekking hebben op arbeidstoeleiding, werkervaring of opleidingsplaatsen.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen goed bijdragen aan een schone leefomgeving. De benodigde kennis moet echter niet worden onderschat. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het herkennen van plantensoorten en het daaraan benodigde onderhoud en de ervaring en kennis in de omgang met apparatuur. Professionele begeleiding en in sommige gevallen opleiding is noodzakelijk.

Maatschappelijke aspecten

Draagvlak

Het houden van een referendum over dit onderwerp is mogelijk. De gebiedsgerichte aanpak kan echter rekenen op breed draagvlak en is ook in de wijkplatforms besproken en omvat in die zin geen inhoudelijk discussiepunt. Een referendum hierover is dus niet zinvol. De financiële dekking is beslistpunt bij de Kadernota en bepaalt het tempo van de uitvoering.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een van de uitgangspunten van het beleidskader vormgegeven gebiedsgericht werken.

Financiële consequenties

Investeringen

Het gebiedsgericht werken vraagt de volgende investeringen:

- Aanpassen openbare ruimte €1,28 mln per jaar, gedurende 15 jaar
- Achterstallig onderhoud wegwerken €0,72 mln per jaar, gedurende 10 jaar

Het wegwerken van achterstallig onderhoud buiten het gebiedsgericht werken vraagt

- Achterstallig onderhoud wegwerken €0,61 mln per jaar, gedurende 10 jaar

Egalisatievoorziening

De investeringen variëren met de omvang van de aan te pakken buurten. Om de fluctuatie in de bestedingen op te vangen wordt voorgesteld om een egalisatievoorziening openbare ruimte in te stellen.

Kapitaallast activeerbare uitgaven en dekking

Bovenstaande investeringen zijn gedeeltelijk te activeren (te kapitaliseren). Het overzicht van de kapitaallasten die dat met zich mee brengt is opgenomen in onderstaande tabel.

Revolving fund

Op dit moment wordt op kleine schaal de openbare verlichting aangepast naar LED verlichting via een revolving fund. Met dit voorstel wordt dit fonds opgeheven. De opbrengsten die anders naar het fonds zouden gaan, zijn nu onderdeel van de afnemende beheerlasten.

Niet activeerbare uitgaven en dekking

De uitgaven die niet te activeren zijn, bestaan uit het bedrag dat nodig is voor

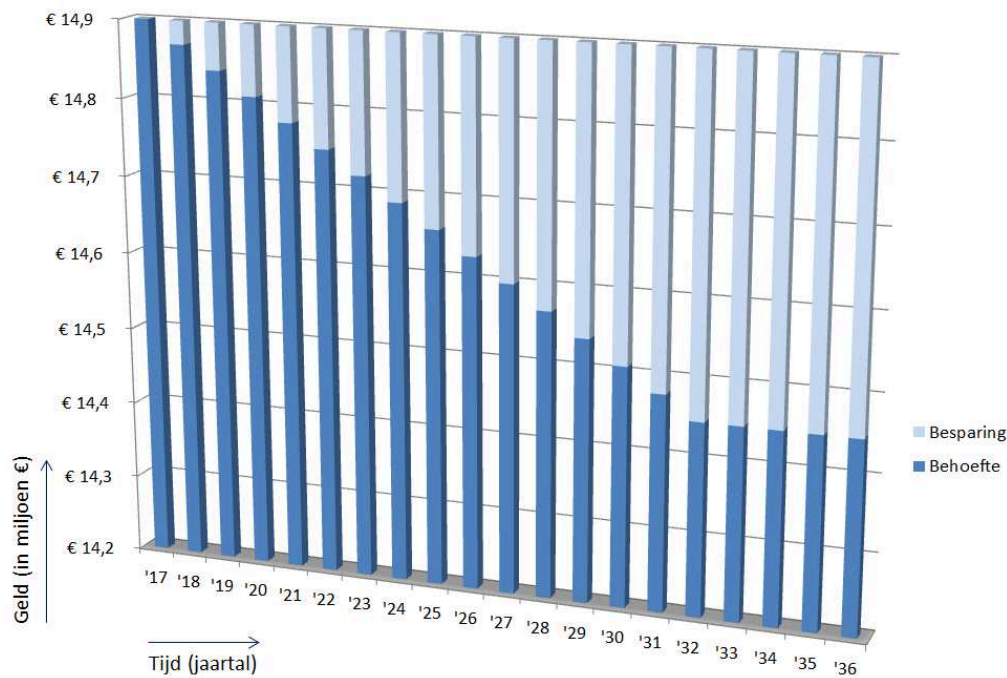
- het bij argumenten vermelde beheerniveau. Dat vergt structureel € 810.000 extra per jaar. De middelen worden jaarlijks bij de kadernota beschikbaar gesteld. Op basis van het beschikbaar gestelde bedrag bepaalt het college op welke onderdelen het onderhoudsniveau eventueel verlaagd moet worden. De afweging hiervan vindt plaats bij de vaststelling van de Kadernota 2018-2022.
- het wegwerken van een deel van het achterstallig onderhoud

De kosten zijn ook opgenomen in onderstaande tabel.

	Bedrag	Jaarlijkse investering	Looptijd investering	Financieringsmethode	Financieringslooptijd	Dekking uit	Jaarlast 2018-2027	Jaarlast 2028-2032	Jaarlast 2033-2062
Gebiedsgericht									
Aanpassen	19,2 mln	1,28 mln	15 jaar	100% kapitaliseren	30 jaar	- riool gerelateerd werk: uit het rioolfonds; - overige werk: dekking uit algemene middelen	Oplopend van €643K naar €1,2 mln	Oplopend van €643K naar €841K	Aflopend van €835K naar 0 in 2056
Achterstallig onderhoud	7,2 mln	0,72 mln	10 jaar	1,35 mln kapitaliseren	30 jaar	Voorziening vormen uit algemene reserve, daar kapitaallast uit betalen			
				5,85 mln niet kapitaliseerbaar	10 jaar	Voorziening vormen uit algemene reserve			
Niet gebiedsgericht									
Achterstallig onderhoud	6,1 mln	0,61 mln	10 jaar	0,41 mln kapitaliseren	30 jaar	Voorziening vormen uit algemene reserve, daar kapitaallast uit betalen	Oplopend van €575K naar €587K	Aflopend van €17K naar 0 in 2057	
				0,57 mln niet kapitaliseerbaar	10 jaar	Voorziening vormen uit algemene reserve			
Regulier onderhoud									
Beeldkwaliteit	Aflopend van €810K in 2018 naar €360K in 2033, daarna €360 per jaar		Structureel	Niet kapitaliseerbaar	Structureel	algemene middelen	Aflopend van €810K naar €360K		Structureel €360K

Om de inrichting van de openbare ruimte van het woongebied uiterlijk in 2032 via de gebiedsgerichte aanpak te hebben verbeterd op de factoren bewonerswensen, beheerefficiency, duurzaamheid en klimaatbestendigheid vergt voor de komende vijftien jaar een structurele impuls van € 1,28 mln per jaar. Hier tegenover staat echter een structurele besparing in het beheer- en onderhoudsbudget die oploopt naar € 450.000 in 2032. Dat ondanks deze besparing de structurele lasten van beheer en onderhoud vanaf 2032 toch nog hoger liggen dan het huidige budget is te verklaren uit het feit dat op dit moment het tekort in het beheerbudget groter is dan de besparing in 2032 (€810.000 - €450.000).

De financiële consequenties worden meegewogen in de kadernota 2018-2021. Op basis van het besluit daarover zal jaarplan 2018 worden voorbereid.

Communicatie

De visie Openbare Ruimte in nieuw perspectief is in de wijkplatforms besproken. Ook het principe van het gebiedsgericht werken is regelmatig aan de orde in de wijkplatforms.

Realisatie

Op basis van de in de kadernota vastgestelde bedragen en binnen de in het beleidskader vastgestelde criteria stelt het college in december het jaarplan voor het komende jaar vast. Voor de gemiddeld drie gebieden die jaarlijks voor de gebiedsgerichte aanpak zijn aangemerkt, wordt het plan van aanpak besproken in het betreffende wijkplatform. In het plan van aanpak wordt per buurt (op maat) inzichtelijk gemaakt hoe de planvoorbereiding samen met de bewoners zal worden opgepakt.

Den Helder, 7 maart 2017.

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
Koen Schuiling

secretaris
Robert Reus